

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput X. De Christi merito, oratione, & Mediatoris officio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

ubi propositio *In sexto juncta casui est idem, ac propter: ut Psalmo LXV. 3. In multitudine virtutis tuæ. Michæ 11. 11. Principes ejus in muneribus judicabant. Matth. 11. 6. Beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me: quibus in locis constat sensum esse, Ob multitudine virtutis tuæ, Propter munera, Propter me. Illis quoque verbis, In diebus Noe, censet Basilius supplendum sicut; ut sensus sit, Propter quod, id est, ut nos offerret Deo mortificatos quidem carne, vivificatos autem autem spiritu, veniens prædicavit etiam illis, qui aliquando fuerant increduli, sicut increduli fuerant homines, cum fabricaretur Arca. At videtur Legionensis probare lectionem quorundam Bibliorum, ut Plantiniano- rum anni 1583. Sixti V. anni 1590. & Complutensium: cum proculdubio legendum sit mortificatus, & vivificatus, ut habet modo Scriptura Canonica, necnon correctior Sixtina anni 1592. in cujus margine aureis notis propria manu conscriptis Angelus Rocca demonstrat hanc lectionem esse cæteris præferendam. Retenta hac tamen, persistit adhuc sententia Legionensis, si dicamus morem esse cum profanorum, tum sacerdotum Scriptorum, dum alloquuntur præsentibus, eis tribuere, quæ eisdem antiquitus acciderunt, veluti dum idem populus putatur, qui nunc extat, & qui fuit majorum ætate, aut plurimis ab hinc annis. Atque exempla apertissima hujus rei occurrunt apud Marc. x. 3. Joan. VI. 32. VII. 19. Act. VII. 38. & apud Latinos quoque, Græcosque Scriptores laudatos à Grotio lib. 2. de Jure belli & pacis cap. 9. Hanc loquendi consuetudi-*

nem eo magis servare debebat Petrus, quo perveraces, & increduli, quibus prædicavit Christus, aut in spiritu Christi prædicarunt Apostoli, non minus ac ii, qui vixerunt ætate Noe, debebant sub peccati captivitate; & quemadmodum ad naufragium vitandum tunc Arca construebatur, ita Christi, & Apostolorum temporibus ad salutem credentium ædificabatur Ecclesia. Recte itaque Basilius Pontius supplendum censuit *pro sicut*, nec male Petri locum explicavit de incredulis in carne viventibus: quod postea fecerunt alii citati à Calmet, & nuperime Joannes-Thomas Melitenensis.

Infertur ex hæcenus dictis posse utramque sententiam Augustini, ejusque discipuli simul defendi, & commodiorem esse intelligentiam Apostolici textus, si dicamus proponi nobis ad patientiæ exemplum Dominum Jesum Christum, qui pro injustis affixus est cruci; qui venit ad oves quæ perierant domus Israël; qui post resurrectionem ex mortuis per Apostolos prædicavit spiritu virtutis suæ gentibus idololatriis, sicut olim antequam appareret in carne, aut per ora prophetarum, aut occulto divinitatis suæ spiritu increpaverat improbos, rectosque docuerat, ut unumquemque erueret e dæmonis captivitate: quæ fusiori stilo dicta sint ad vindicandam Augustini expositionem, ad explicandam alteram eximii Augustinensis Theologi, ad enodandum Scripturæ locum, in quo expediendo sudant quamplurimi; salva tamen interpretatione meliori, & persistente Catholico, & Orthodoxo dogmate de Christi descensu ad inferos, quod libro XXII. cap. 7. adversus hæreticos propugnavimus.

22.
Illatio ex di-
ctis.

CAPUT X.

De Christi merito, oratione, & Mediatoris officio.

SUMMARIUM.

1. Christus fuit capax merendi.
2. Meruit à primo instanti conceptionis.
3. Ejus merita sunt infinita.
4. & 5. Objectio solvitur.
6. Quid & quibus meruerit.
7. Christus ad Patrem oravit.
8. Ejus oratio humanitatem, & divinitatem demonstrat.
9. An qualibet oratio à Patre fuerit exaudita.
10. & 11. Solvuntur objectiones.
12. Quomodo Christus sit mediator.
13. Secundum quam naturam.
14. Rescindendo à persona Verbi non fuit mediator.
15. Secundum opera Christus mediator est in quantum homo.
16. Etiam à dexteris Dei mediatorem agit.

1.
Christus fuit
capax me-
rendi.

FACILE ex præmissis disputationibus infertur quid Candidati nostri tenere debent in cæteris quæstionibus apud omnes fere Scholasticos pertractatis, circa Christi meritum, orationem, atque munus, officiumque Mediatoris: sed nihilominus eas in hujus libri postremo capite diluere curabimus, ne rudio-

res querantur, quod illæ non sint à nobis singillatim expositæ. Ergo circa meritum Christi illud primo loco definimus, quod revera fuerit merendi capax: nam fuit in ipso necessaria ad meritum libertas, cum oblatus sit quia voluit, & potestatem habuerit ponendi animam suam, Isaia LIII. 7. & Joan. x. 18.

Serva-

Servavit præterea mandatum Patris factus obediens usque ad mortem, ad Philip. 11. 8. Fuisse plenum Spiritu sancto, & gratia exornatum liquet ex 11. 2. Dan. 12. 24. & Luc. 11. 35. Ad hunc quoque finem in mundum venerat, ut salutem nostram operaretur, atque honorem libera pravaricatorum culpa Deo ablatum, voluntaria sui ipsius immolatione restitueret, Joan. 111. 16. & Epistola prima 14. 9. Ejus præterea singulari obedientiæ retributum à Deo præmium exaltationis nominis sui, Patris glorificationem in universo terrarum orbe, necnon omnium redemptionem, justificationem multorum, atque electorum suorum gloriam, manifeste colligitur ex Isaia 1111. 10. Joan. xvii. 5. 9. Rom. v. 2. 9. 11. Fuerunt autem hæc omnia suis quæque locis comprobata. Nihil ergo ad Christi meritum deest: non arbitrii libertas, non gratiæ ornamentum, non obedientiæ perfectio, non denique Dei præordinatio, ac promissio.

Quantis. Insuper affirmavimus eo loci, nunquam juxta Magnum Gregorium lib. 1. in Ezech. hom. 6. beatissimam Christi animam fuisse absque merito. Ad hæc Christus & lumine gloriæ, & gratiæ virtute suffultus fuit. Ut ergo per lumen gloriæ statim vidit essentiam; ita per effectricis gratiæ virtutem statim promeruit. Demum quod movit perpaucos sententiæ oppositæ assertores, requiri scilicet ad meritum liberum arbitrium, ad istud vero indifferentiam, non videtur alicujus esse ponderis. Alia est enim indifferentia suspensionis, quæ sita est in hæsitatione animi, & per quam quid agendum sit, consultatione quadam inquiritur: alia est indifferentia libertatis, quæ ita operamur, ut possimus non operari propter mediorum liberam electionem. Prior quidem indifferentia nequit conjungi cum actu; sed cum proveniat ex ignorantia, & sit arbitrii defectus, locum non habuit in Christo. At indifferentia altera cum ipso actu persistit, cum sit exercitium libertatis; quamvis idem actus à voluntate perspicuo scientiæ lumine collustrata absque ulla mora exeratur. Vide Tom. 1. pag. 259.

Tertia, eaque præcipua quæstio est, an Christi merita infiniti sint pretii: sed hanc etiam dirimunt quæ præcedenti capite sexto differui de Christi satisfactione. Infinita quippe esse Christi merita inde colligimus, quia etsi meruit per actiones tantum humanæ naturæ, cujus proprium est Deo subisci, & ipsius mandatis obtemperare; ipse tamen actiones erant hominis-Dei, & à persona, quæ in sua jura eas vindicabat, habebant summum, maximumque valorem. Demonstravimus enim Patres ideo satisfactioni Christi tantam vim tribuere, ut non solum sufficiens fuerit ad omnia exhaustiunda peccata, verum etiam superexcedens, plurisque æstimanda, quoniam non homo nudus passus est, sed homo-Deus: neque à forma assumptæ humanitatis segreganda est divinæ personæ majestas. Quare, ut cum Damasceno, & Leone Magno dictum est, patienti carni connexa erat divinitas; & licet aliud sit Creator, aliud creatura, aliud deitas inviolabilis, aliud caro passibilis; in una tamen persona concurrunt proprietates utriusque substantiæ, ut sive in infirmitatibus, sive in virtutibus, ejusdem sit contumelia, cujus est gloria. Verum ab iis repetendis, in quibus multum locavi operis, supersedeo.

2. Christus à primo instanti conceptionis meruit.

Quærent deinde nonnulli, quando nam Christus Dominus inceperit promereri: quia in re arbitramur subscribendum sententiæ communiori, quam propugnat Magister in 111. dist. xvi. 11. S. Thomas q. 34. art. 3. Scotus in distinct. præcitatam, Argentinas ibidem q. 1. art. 3. Gavardi q. viii. art. 1. Gabr. à S. Vincent. disp. xix. dub. 2. Juenin differ. vi. q. 6. Witaſſe q. x. art. 3. & cum his propemodum infiniti, quod nempe Christus meruerit à primo suæ conceptionis momento. Ac præter Scriptorum auctoritatem, constat 1. ex Apostolo ad Hebræos x. 5. 7. Dominum Jesum in exordio vitæ suæ, & mundum ingrediendo sese obtulisse Deo hostiam & oblationem pro peccato, cum ad hoc expiandum satis non essent holocausta, eoque priori momento divinæ voluntati obedientiam præstasse: *Ingrediens mundum dicit: Hostiam, & oblationem noluiſti: corpus autem aptaſti mihi: holocausta pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi, ecce venio: in capite libri scriptum est de me, ut faciam, Deus voluntatem tuam.* Diximus præterea lib. x. cap. 15. nec Angelis id denegandum, quin promeruerint in primo instanti; quamvis ordine causalitatis ipsorum mentis perceptio præceſſerit motum liberum voluntatis: quod multo magis est afferendum de Christo, in quo fuit plenitudo scientiæ, neque ad deliberandum potuit præcedere hæſitatio ulla animi fluctantis.

3. Merita Christi sunt infinita.

R. P. Berti Theol. Tom. V.

002

Præ-

4.
Objicitur.

Prætermittendum non est autem, negare quosdam infinitum meritorum Christi valorem; propterea quod promeruerit operibus naturæ humanæ finitis, & finita quoque fuerit gratia ipsius, effectrix causa promeriti. Illud quoque nonnullos movet, quo pacto, si infinita fuerunt Christi merita, non sit una tantum actione consummata humani generis redemptio. Quærent denique quomodo diversa merita in Christo sint, si infinitum est unumquodque, neque in suo genere potest perfici.

5.
Respondetur 1.

Verum hæc omnia diluimus disputantes contra Socinum. Ad primum enim dictum est, stare cum humano opere, & finita gratia promeritum summum atque infinitum, si persona, ex cuius dignitate æstimatur opus, sit Deus ipse. Ad alterum responsum est, Christum actionibus plurimis, quarum unaquæque ad nos redimendos sufficiens erat, dedisse nobis salutaria præcepta, & ingentem erga nos charitatem manifestasse. Adde fuisse in eo potestatem referendi vel mortem, vel opus aliud ad hominum reparationem, cum sit Deus summus plenissima pollens auctoritate. Ad ultimum dicimus unum quidem esse singulorum operum Christi valorem attentæ dignitate personæ, sed esse multiplicem respectu operum & obsectorum: quemadmodum est una Dei actio, si referatur ad ejus omnipotentiam; multiplex, si ad res creatas: servato tamen discrimine, de quo superiori capite v. 11.

6.
Quid, & quibus meruerit.

Quid, & quibus Christus meruerit, hoc loco non repetam cum ex cap. 20. libri xxv. 11. constet non potuisse sibi promereri hypostaticam unionem, ac primam gratiam, quæ duo merita quæque præcedunt. Eadem ratio est de beatifica visione, & sanctitatis ornatu, quæ unionem ipsam hypostaticam consequuntur: non enim cadunt sub merito, quæ in primo conceptionis momento alicui tribuuntur. Meruit ergo Dominus Jesus sibi met gloriam corporis, nominis exaltationem, cultum populorum, creaturarum omnium obsequium, dæmonum subjectionem, & Ecclesiæ suæ firmitatem, atque incrementum. Quæ omnia licet sibi deberentur jure divinæ generationis, ad nostræ tamen profectum virtutis comparare voluit profusione sanguinis, maximorumque meritorum impendio. Illustris est sententia Hugonis Victorini q. 150. in Epist. ad Rom. scribentis:

Mereri geminam habet significationem: dicitur enim mereri, cum per bonum opus efficitur dignus aliquo qui prius non erat dignus; secundum quam significationem videtur nobis quod nec secundum divinitatem, nec secundum humanitatem Christus aliquid meruit, etiam in ipsa morte. Dicitur etiam aliquis mereri, cum bonum aliquod facit, quod sit dignum remuneratione; secundum quod Deus dicitur etiam mereri, cum beneficia præstat pro quibus tenemur eum in æternum laudare, & Christus secundum humanitatem in sua passione meruit nobis introitum vitæ æternæ. Vide Thomam lib. v. cap. 16. & Du-Hamel lib. iv. cap. 1. At nobis Christum promeruisse redemptionem, remissionem peccatorum, omniaque gratiarum munera, quæ justificationem præcedunt, vel subsequuntur, liquet ex 11 capite hujus libri: quid demum præstiterit Angelis dictum est supra pag. 221. Hæc itaque de Christi merito.

DE CHRISTI ORATIONE.

De oratione autem illud principio statuendum est, Christum Dominum Patrem orasse: quod extra controversiam Patrem orationem omnem positum censeo. Lucæ enim vi. 12. legitur: *Exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Joann. xv. 1. 1. *Et subleuatis oculis in cælum dixit: Pater venit hora, clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te.* Ibidem versu 20. *Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me.* Legimus quoque orasse dum in Bethania suscitaret Lazarum, Joan. xi. 41. in horto Gethsemani, Mat. xxvi. 39. necnon è cruce pendens, Lucæ xxi. 34. Atque id factum optime, primo ut nobis demonstraret unde petendum sit auxilium, & quomodo in corporis animique angustiis divinam voluntatem debeamus eligere; ut præclare demonstrat hom. 38. in Mat. pag. 707. Jo. Chrysostomus. Deinde ut omnia referret ad Patrem, inquit Epiphanius hæresi 69. quæ est Arianorum, num. 30. Tum ut nobis Filii persona innotesceret, & sermo deprecantis alterum nobis fidem Trinitatis & Incarnationis insinuaret, juxta doctrinam Hilarii libro x. num. 22. præterea, ut impleret Mediatoris officium, Sacerdotis munus, Capitis nostri partes, optimique Magistrum munia; quemadmodum exponunt Augustinus in Psalm LXXXV. num. 1. & Damascenus lib. 111. de Fide orthodoxa cap. 24.

Secun-

Secundo loco animadverto Chriſti orationem non tam illam verum hominem demonſtraſſe, quam oſtendiſſe majeſtatem divinitatis: quod ſummopore notandum eſt adverſus Arianos. Primo enim orans pro electis ſuis, Joan. xvii. 10. dixit ſua eſſe omnia, quæ Patris ſunt: & verſu 21. rogans, *ut omnes unum ſint*, ait, *sicut tu, Pater, in me, & ego in te*; non vero, *ut tu in nobis, & nos in te*, aperte ſe à creaturis ſeparans, inquit Ambroſius lib. 1v. de Fidè cap. 3. num. 37. Item orans eodem cap. verſu 5. *Nunc clarifica me tu, Pater, apud te metipſum, claritate quam habui priuſquam mundus eſſet, apud te*, oſtendit, *Unigenitum, quod ad divinam quidem naturam ſpectat, gloria ſibi convenienti non eſſe deſtitutum*; inquit Cyrillus lib. xi. in Joan. cap. 4. Lazarum pariter ſuſcitaturus, Joan. xi. 43. poſtquam Patri gratias egerat, ait voce magna, *Lazare veni foras*, quæ vox imperantis eſt, non precantis, demonſtratque internam Chriſti gratiam viviſcantem, & divinitatis potentiam, juxta Auguſtinum Tract. xl. ix. in Joan. num. 24. Demum, ne alia exempla proferam, Lucæ xxii. 34. exoravit veniam crucifixoribus ſuis, ſed ibidem verſ. 43. ait Latroni, *Hodie mecum eris in Paradifo*, oſtendens, quomodo propria auctoritate regnum dabat, ut inquit Ambroſius citato libro 1v. cap. 5. num. 56. Itaque, ut eo loci concludit ſanctus Antilles, *Rogat quando paſſurus oſtenditur, imperat quando filius Dei creditur*. Atque hinc duo inferuntur digna notatu; perpetam Arianos ex oratione, qua Chriſtus comprobavit propriam humanitatem, impugnare divinitatis ſubſtantiam: & Paulinum Aquilejenſem, dum libro 1. adverſus Felicem tinctum pice Neſtoriana, videtur aſſerere Chriſtum non oraſſe, intelligendum eſſe de illa oratione, quæ divinæ perſonæ deprimit majeſtatem.

9.
An quælibet
oratio Chriſti
ſit à Patre
exaudita.

Aſſerimus tertio loco quamlibet Chriſti orationem, abſolutam, atque proficiſcentem ex voluntate regimine rationis directâ fuiſſe à Patre exauditam, ut docet S. Thomas 3. p. q. 21. art. 4. Sylviuſ, ac Thomiſtæ omnes ibidem, Eſtius in diſt. xvii. §. 4. alique unanimiter. Atque id in ſacris literis expreſſum eſt. In Pſalmo enim xx. 3. de Chriſto Rege legimus prænuntiatur: *Deſiderium cordis ejus tribuiſti ei, & voluntate labiorum ejus non fraudavi eum*. Martha Joannis xi. 22. ait: *Sed & nunc ſcio, quia quodcumque popoſceris à Deo, dabit tibi Deus*. Ipſemet Chriſtus eodem capite verſ. 42.

Ego autem ſciebam quia ſemper me audis. Paulus denique in Epiftola ad Heb. v. 7. *Qui in diebus carnis ſuæ, preces, ſupplicationesque ad eum qui poſſit illum ſalvum facere à morte, cum clamore valido, & lacrymis offerens, exauditus eſt pro ſua reverentia*. Et quidem duo ſunt, quæ non ſiunt quemquam de hac re dubitare: unum, quod Chriſtus nullam habens voluntatem rationis contrariam Deo, nil poterat abſolute precibus petere, quod nollet idem Deus elargiri; ideoque exaudiri debuit omnis oratio iſtiusmodi voluntatis interpretativa; quæ eſt ratiocinatio D. Thomæ: alterum vero, quod cum omnia quæ petuntur in Chriſti nomine, cunctis, juxta Evangelica eloquia, concedantur, Matth. xxii. 21. Marc. xi. 24. Joan. xiv. 13. multo magis credendus eſt accepiſſe quicquid petit Unigenitus filius: cujus orationi neque charitatis fervor deſuit, neque fiduciæ firmitas, neque expetendarum rerum honeſtas, neque præſtantia meritorum.

Hæc cum ita ſint, illud principio à me quaeritas, Ecce quando oravit ad Patrem, Matth. xxvi. 39. *Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte*, nequaquam fuerit exauditus? Sed quamquam id Chriſtus peteret commonſtrans humanam infirmitatem, ac ſenſum, pro quo mortem refugiebat; in ipſa tamen oratione expreſſit deſiderium ratione directum, atque abſolutum & efficax, ut Patris adimpleretur voluntas, idque iterum, ac tertio dicens, *Fiat voluntas tua, & oſtendens*, ut diximus paulo ſupra cum Chryſoſtomo, *voluntatem ſe Dei omnino continere, & ubique voluntatem Dei quaerendam, & eligendam eſſe*. Quamobrem in hac oratione non ſolum attendi debet voluntas, quæ ſentiens triſtitiâ mortis, exclamavit, *Tranſeat à me calix iſte*, verum etiam imperium rationis, quo addidit, *Fiat voluntas tua*: atque iſtud præſertim, cum voluntas quæ ſequitur rationis deliberationem, ſit abſoluta & propria; quæ vero ſectatur motum ſenſualitati, (inquit ibidem S. Thomas) ſit potius *velleitas*. In illa ergo oratione quod Chriſtus abſolute petiit, & deliberata voluntate exoravit, impletum eſt: atque huic reſponſioni lubens ſubſcribo. Eſt tamen ſententia beati Hilarii lib. x. de Trinit. num. 37. 38. & 41. non ſibi orationem illam Chriſtus feciſſe, ſed Apoſtoliſ, qui per calicem Dominicæ paſſionis tentandi erant: at Hilarius de Chriſti divinitate ibidem diſſerens demonſtrar mortis triſtitiâ non poſuiſſe perturbare mentem divinitati conjunctam,

10.
Obſicitur &
Reſpondetur.

junctam, quod evenire utique potest hominibus ceteris; ideoque non indigebat Christus auxilio ad voluntatis reprimendam oblationem: quale auxilium Martyribus implorabat. Quare, ni fallor, potest Hilarii sententia propugnari simul cum præcedenti. Idem dicendum arbitror de responsione quorundam asserentium orationem Christi exauditam fuisse, non ut mortem evaderet non patiendi, sed ut mortem vinceret resurgendo, quod videtur conforme verbis Apostoli ad Hebr. v. 7. Recurrit enim responsio prima; quoniam ut mortem vinceret erat divina voluntas, idque Christus orabat voluntate deliberata: quamquam; me quidem iudice, ea verba, *Transseat à me calix iste*, non mortis victoriam significant; sed afflictionem potius atque passionem, calicis poculo comparatam Matth. xx. 22. & Joan. xvi. 11. 11.

11.
Denno ob-
ciur & re-
spondetur.

Quæris præterea, quomodo exaudita fuerit altera Christi oratio, qua in cruce clamavit, Luc. xxiii. 34. *Pater, dimitte illis: non enim sciunt quod faciunt?* Complures enim teterrimæ illius mortis auctores, atque magna Judæorum in illam conspirantium pars miserrime perierunt. Respondet autem S. Thomas citato art. 4. ad 2. non orasse Christum *pro omnibus crucifixoribus, sed pro iis solum, qui erant prædestinati, ut per ipsum vitam consequerentur æternam*: quam responsionem omnino tenendam esse demonstrat ibidem Sylvius ex verbis Christi Joannis xvi. 9. *Ego pro eis rogo, non pro mundo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt*: quo loco & nos usi sumus Tom. 111. pag. 225. ad demonstrandam in Christo pro salute electorum peculiarem sollicitudinem. Accedit ad hanc responsionem corroborandam Augustinus, cujus Tract. xxxi. in Joan. num. 9. hæc sunt verba: *Videbat quosdam suos inter multos alienos: illis jam petebat veniam, à quibus adhuc accipiebat injuriam*. Verum cum sapienter dictum sit mortem Christi omnibus, etiam reprobis, attulisse redemptionem, ac parasse salutarem medicinam, quamvis illius mortis beneficium singuli non accipiant, sed ii tantum, quibus per fidem, per charitatem, & per sacramenta applicatur: coherentem assero, Christum in cruce pro electis orasse, ut salutem consequerentur, quod optime expressit D. Thomas; pro reprobis vero orasse, ut iis quoque pararetur salubre medicamentum, neque ulli mortaliū penitentiam agenti denegaretur ve-

nia, atque in utraque parte exauditam fuisse Christi orationem. Audiendus est Augustinus serm. 175. alias 9. de verbis Apost. num. 2. & 3. *Ille autem, inquit, etiam cum occideretur medicus erat, vapulabat, & curabat: patiebatur phreneticum, nec deserebat egrotum: tenebatur, alligabatur, colapbis percutiebatur, arundine plagas accipiebat, irridebatur, insultabatur ei, postremo occidebatur, damnabatur, ligno suspendebatur, undique circumferebatur, & medicus erat. Agnoscis phreneticos, agnosce & medicum. Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. Illi perdita mente sæviebant, & medici sanguinem sæviendo fundebant: ille etiam de ipso sanguine suo egrotis medicamentum faciebat. Non enim frustra dixit: Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt; orat Christinus, & exauditur: orat Christus, & non exauditur? Profsus exauditus est. ibi erant, ibi sæviebant. Erant in ipso populo, à quo ipse medicus occidebatur, & in ejus sanguine etiam ipsi antidotum parabatur. Hactenus de Christi oratione.*

DE CHRISTO MEDIATORE.

Postremo loco dicenda nonnulla sunt de officio Mediatoris. Ac primo Christum Mediatorem esse peculiari quodam titulo, & ad differentiam Sanctorum, quatenus ipse solus nos redemit, ac pretio sanguinis sui debita persolvit nostra, quamvis etiam Sancti per Christi gratiam, & redemptione peracta, pro nobis fungantur intercessorum officio, satis superque demonstratum esse contra Socinum, ac traditum ab Apostolo 2. ad Corinth. v. 18. prima ad Timoth. 11. 5. aliisque in locis innumeris. Inquirendum remanet, secundum quam naturam Christus sit Mediator, an secundum divinam, an secundum humanam, an secundum utramque. Missis itaque Socinianis, qui divinam in Christo naturam negant, aliisque Arianis & Ebionitis; sciendum est Andreæ Osiandrum Lutheri discipulum, cum refutaret sententiam aliorum Novatorum, autumantium justificari homines per solam fidem, excogitasse absurdiorē alteram, quam amplexi sunt Joachimus Westphalus, & Joannes Wiggardus, fieri scilicet justificationem per ipsam justitiam substantialem Christi sanctis inhabitantem. Quem errorem oppugnaturus Franciscus Stancarus Mantuanus adductis partibus Lutheranis in Apologia edita adversus Witembergenses, docuit Osiandri sententiam labili innixam esse momento, cum Christus sit mediator.

12.
Quomodo
Christus sit
mediator.

13.
Secundum
quam natu-
ram.

mediator, & juſtificationis auctor, ſpectata tantum natura humana, quæ nequit juſtis ſingulis inhære. Ita Oſiander divinæ tantum naturæ, Stancarus humanæ duntaxat tribuit Mediatoris officium. Legatur Florimundus Ræmundus lib. 11. cap. xiv. num. 6. & cap. xv. num. 1. Contra Stancarum conſcripſit Joannes Calvinus duas ad Polonos epiſtolas: in quibus mediam ingreſſus viam tradidit Chriſtum Mediatorem eſſe ſecundum utramque naturam. Sed nec Calvinus recta inceſſit, autumans juxta utramque naturam Chriſtum perfunctum Mediatoris officio: cum ſententia Catholica teneat, Chriſtum utique Mediatorem ut Deum & hominem, ſed ex humana tantum natura tanquam à principio, ut inquit, *formali*, prodiſſe opera redemptionis; quæ à perſona Verbi exequentis quæ carnis erant, habebant pretium, valorem, ac dignitatem.

14. Chriſtus non fuit mediator præſcindendo à perſona verbi.

Hæc ſi probe diſtinguas, nihil occurret in hac materia difficultatis: & quamquam ad ea diſtinguenda ſatis ſuperque ſufficiunt quæ diximus in confutatione trium hæreſum, Monothelitarum, Neſtorianorum, Eutychianorum: majoris tamen perſpicuitatis gratia affirmo primum, non fuiſſe Chriſtum Mediatorem, prout eſt homo à perſona Verbi præciſus. Quod probatur primo, quia in noſtræ Redemptionis negotio non debet humanitas conſiderari à divinitate ſejecta; quoniam Chriſtus non potuit occidi niſi ut homo, & non potuit mori ſuæ tantum conferre pretium, niſi ut Deus. Atque id præcedenti cap. vi. ratione, & auctoritate probatum eſt. Deinde ipſum Mediatoris nomen commonſtrat, debuifſe Chriſtum habere aliquid cum Deo, & cum hominibus communẽ, quemadmodum docet Irenæus lib. 111. cap. 20. nunc 18. num. 7. Joannes Chryſoſt. hom. vii. in Epiſtolam 1. ad Timotheum, Theodoretus Dialogo 111. Laſtantiuſ lib. 1v. cap. 25. & S. P. Auguſtinus in Enchirid. cap. 108. n. 28. lib. x. Confefs. cap. 42. num. 67. ſerm. 2. in Pf. 90. n. 1. aliisque in locis ſupra productis. Depromitur præterea illuſtris ratio ex ipſomet Auguſtino lib. 1. de Conſenſu Evangelistarum cap. 35. num. 53. quæ ex Theologiæ noſtræ principiis ſponte fluit: & quam ut percipias, recole immutabilem virtutis regulam nihil eſſe aliud, quam ſapientiam Dei: rectam eſſe ſe rationalem Creaturam, dum hujus ſapientię particeps facta caſto amore adhæret ſummo bono; impiam vero, dum avertens mentis obtutum à luce ſapientię,

convertit ſe ad imaginem rerum commutabilem, atque his adhæreſcit amore noxiæ cupiditatis. Ut ergo hinc animus divellatur, & ad ſuprema redeat, opus habet ipſa Dei ſapientia, quæ nos ex imis attrahat ad ſuperna. Audi nunc citato loco Auguſtinum: *Quia omnia, quæ in contrarium pergunt per aliquod medium reducuntur, & ab æterna juſtitia temporalis iniquitas nos alienabat; opus ergo erat media juſtitia temporali, quæ medietas temporalis eſſet de imis, juſta de ſummis, atque ita ſe nec abrumpens à ſummis, & contemperans imis, imā redderet ſummis. Ideo Chriſtus mediator Dei & hominum dictus eſt, inter Deum immortalem, & hominem mortalem Deus & homo, reconcilians hominem Deo, manens id quod erat, factus quod non erat.*

Nihilominus aſſero, quod ſi attendantur opera, per quæ Chriſtus partes Mediatoris implevit, Mediator eſt in quantum homo. Principio id affirmat Apoſtolus in 1. ad Timoth. 11. 5. ſcribens: *Unus Mediator Dei, & hominum homo Chriſtus Jeſus.* Præterea Auguſtinus de Peccat. Origin. cap. 28. num. 33. inquit: *Non autem per hoc Mediator eſt, per quod æqualis eſt Patri.* Similia habet Tract. 82. in Joan. num. 4. & lib. x. Confefs. cap. 43. num. 63. Deinde idem tradit Magiſter diſt. 19. & antiqui omnes Scholaſtici, necnon S. Thomas q. xxvi. art. 2. Sylviuſ ibidem, Eſtiuſ in diſt. xix. ſ. 7. Denique ratione conſtat mortem, obedientiam, orationem, ſacrificium crucis, & cætera Mediatoris officia peracta quidem eſſe à perſona divina, ſed ratione naturæ aſſumptæ. Quamobrem mirari ſoleo recentiores aliquos, qui longam inſtituunt diſputationem, ut oſtendant hæc non juvare Scantarianos. Iſti enim cum Neſtorio negabant Verbi perſonam redemptionis opera perpetræſſe, affirmantes τὸν λόγον adfuſſe tantum naturæ humanæ, ut poſſet paſſionem perferre, ut inquit citato loco Ræmundus, Caniſiuſ in Præmonit. ad librum 1. de Corruptelis Verbi Dei, necnon Vaſqueſiuſ diſput. 83. cap. 2. At nos ipſum Dei Verbum paſſum, mortuum, & Mediatoris officio perfunctum proſitemur ratione humanitatis aſſumptæ, quam à Verbi perſona minime ſeparamus, reſutantes hac fidei profeſſione, Stancari, Oſiandri, Calvinii, aliorumque omnium hæreticorum errores.

Habes hinc, Lector, quantum in Mediatoris officio Dominuſ Jeſuſ diſcrepet à Sanctis ſuis. Primum quia humana natura

15. Secundum opera Chriſti Mediator eſt, in quantum homo.

natura Christi est Verbo unita *hypostatice*, Mediator est, ut inquit Theologi, per *mediationem substantialem*, id est, Mediator noster non morali tantum affectu, ut sancti alii, sed *substantiali* unione conjunctus est Deo. Ille insuper est reconciliatio & propitiatio pro peccatis totius mundi: alii habent ministerium reconciliationis. Fecit ille proprio sanguine ægrotis medicamentum: cæteri tantum dant operam, ut ægrotis medicina applicetur. Christus est fons gratiarum, lux, via, veritas, vita; alii Christi gratiam suppliciter petunt, lumen quærunt, viam commonstrant, veritatem docent, vitam annuntiant. Christus denique est Ecclesiæ caput, vivus Panis, Sacerdos & holocaustum: sancti autem sunt Christi membra, pascuntur ad Christi mensam, offerunt Christi victimam.

16.
Christus à
Dextris Dei
etiamnum
Mediator
est.

Denique inquirunt aliqui, an etiamnum sedens à dextris Dei orando, atque interpellando pro nobis exerceat piissimus Jesus officium Mediatoris. Exercent utique. Nam Apostolus ad Rom. viii. 34. ait: *Christus Jesus qui mortuus est, imo qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis*: & ad Hebr. vii. 25. *Semper vivens ad interpellandum pro nobis*. Joannes etiam in priori Epistola cap. ii. 2. *Advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum justum*. Legatur Augustinus Epist. 59. ad Paulinum quæst. 5. nunc 149. num. 14. & 17. & Tract. 1. in Epist. Joan. num. 8. Joannes Chrysostomus hom. xvi. in Epist. ad Rom. hanc profert rationem, quoniam Christus in cælis nostri curam non deposuit, & adhuc eandem charitatem constanter servat. Scribit idem Theodoretus Tom. iii. pag. 70. Theophylactus in cap. viii. ad Rom. ac Patres alii. Me non latet eruditum Vasquesium disp. lxxxii. cap. 2. contendere Patrum testimoniis, quod Christus in cælis non oret, nisi naturam nostram in Patris dextera collocatam in-

cessanter Patri manifestando, ut inquit Paulinus Aquilejensis in libro Sacrosyllabo, Nazianzenus orat. 36. num. 52. & Gregorius Magnus libro 22. Moralium cap. 13. Verum manifestat quidem Salvator Patri susceptam pro nobis humanitatem; sed non absque interpellatione, atque oratione: quam si aliqui Patrum denegare videntur, aut sermonem instituunt de oratione illa, quam fecit in diebus carnis suæ cum lacrymis & clamore valido, ut inquit Apostolus ad Hebr. v. 7. vel de oratione, qua petitur redemptio hominum, non redemptionis applicatio; vel de ea, quæ sita est in vocibus oris, non in cogitationibus cordis. Priori sensu loquuntur Nazianzenus & Paulinus, postremo autem Gregorius: nam illi oppugnant hæreticos deprimentes personam Christi; hic vero demonstrat æternam vitam corde potius, quam ore petendam esse. Profecto orationem Christi nihil gloriæ & majestati ipsius derogare, demonstrat citato loco Theodoretus duorum regum exemplo: quorum unus si à regni consorte petat, ut ei quispian reconcilietur, *hocne* (inquit Præsul Cyrensis de ejus qui petit dignitate detrahit? *Nequaquam*. Atque hæc dicta sint de humani generis redemptione, de Unigeniti Filii Dei nimia erga nos charitate, de magno Sanguinis ejus pretio, & de beneficiorum omnium maximo perpetua contemplatione in memoriam revocando.

Hoc igitur pretio captivi cum redimuntur,

Agnoscant quali conclusi carcere, quove

Obsessi fuerint morbo: quibus eripiendis

Succurri baud aliter potuit, quam morte Medentis:

inquit in Carmine de Ingratis cap. 54. alias 43. Aquitanorum decus, & Augustinianæ doctrinæ vindex beatus Prosper.

DE